

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 138/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha (sudca spravodajca) a sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej advokátom doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., Advokátska kancelária, Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co 23/2013 z 31. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júna 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava

(ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 19 Co 23/2013 z 31. januára 2013.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou Okresnému súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) domáhala voči Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, zaplattenia náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“), ktorá jej mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom tohto okresného súdu v inom, v predmetnej žalobe označenom exekučnom konaní, pričom za tento nesprávny úradný postup sťažovateľka považovala postup okresného súdu, ktorý v exekučnom konaní nerozhodol o návrhu na zmenu súdneho exekútora v zákonnej lehote.

V predmetnej žalobe podanej okresnému súdu sťažovateľka súčasne žiadala, aby súd inštančne nadradený okresnému súdu rozhodol o prikázaní jej vecí (konanie o tejto žalobe, pozn.) inému súdu, „... pretože sudcovia miestne a vecne príslušného Okresného súdu Považská Bystrica sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vzhľadom na ich pomer k veci a k účastníkom konania (námietka zaujatosti z objektívneho pohľadu)“. Sťažovateľka požiadavku na prikázanie vecí na konanie a rozhodnutie inému súdu z dôvodu ňou tvrdenej zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu argumentačne odôvodnila tým, že v prípade neprikázania konania o jej žalobe inému súdu bude o tejto žalobe o náhradu škody rozhodovať okresný súd, ktorý podľa tvrdení sťažovateľky sám svojím nesprávnym úradným postupom túto škodu aj spôsobil. Inými slovami, podľa sťažovateľky by tak okresný súd rozhodoval o dôvodnosti nároku na náhradu škody, ktorú mal tento okresný súd aj sám spôsobiť, čo je podľa sťažovateľky neprípustné.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že krajský súd sťažovateľkou napádaným uznesením sp. zn. 19 Co 23/2013 z 31. januára 2013 jej návrhu na vylúčenie všetkých sudcov

okresného súdu a na prikázanie predmetnej veci na prerokovanie a rozhodnutie inému súdu nevyhovelo a rozhodol iba o vylúčení sudcu okresného súdu, ktorý bol zákonným sudcom v predmetnom exekučnom konaní, v ktorom k nesprávnemu úradnému postupu a v jeho dôsledku aj ku vzniku škody malo dôjsť.

Podľa sťažovateľky krajský súd ňou napádaným uznesením porušil jej základné právo domáhať sa súdnej ochrany na nezávislom a nestrannom súde, keď nezohľadnil objektívnu stránku nezaujatosti sudcov okresného súdu, t. j. keď neskúmal objektívne symptómy vyvolávajúce podľa sťažovateľky oprávnené pochybnosti o ich nezaujatosti, ktoré sa podľa nej prejavujú hlavne v pomere sudcov okresného súdu k veci, na rozhodnutí ktorej majú svoj záujem, pretože v prípade, že by bolo rozhodnuté o povinnosti štátu nahradiť sťažovateľke škodu vzniknutú v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom okresného súdu, štát by mohol v zmysle § 22 zákona o zodpovednosti za škodu túto regresne vymáhať od okresného súdu, čo môže mať podľa sťažovateľky za následok aj napríklad zníženie rozpočtových prostriedkov pre okresný súd od štátu (ekonomická závislosť okresného súdu od štátu).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného tiež uviedla:

«Z vyššie uvedených skutočností, bez ohľadu na konkrétnosti skutkového deja, je zrejmé, že exekučný súd (Okresný súd Považská Bystrica), ktorý v minulosti uskutočnil vo vzťahu k sťažovateľovi nesprávny úradný postup, sa po podaní žaloby sťažovateľom v režime zákona č. 514/2003 Z. z. stal súdom, ktorý bude rozhodovať o náhrade škody spôsobenej tým istým, teda totožným, nesprávnym úradným postupom. Formulovaná konštatácia sa stáva zásadnou pre posúdenie tejto sťažnosti. ...

Žalobca považuje za potrebné úvodom upozorniť na fundamentálnu skutočnosť spojenú s argumentom o predpojatosti okresného súdu, ktorý má vec prejednať ako vecne a miestne príslušný súd podľa ust. § 85 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“). Vecne a miestne príslušný súd, ktorý by bol inak oprávnený vec prejednať, je štátnym orgánom, ktorý svojím konaním vyvolal skutočnosť zakladajúcu práva uplatňované touto žalobou. Okresný súd Považská Bystrica zapríčinil svojím nelegálnym konaním (nesprávnym úradným postupom) vznik škody na strane žalobcu, a preto nemôže byť zároveň orgánom súdnej moci, ktorý bude o tejto škode rozhodovať. ...

Pridelenie veci niektorému zo sudcov Okresného súdu Považská Bystrica by porušilo právo žalobcu na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom, pretože podľa rozvrhu práce na súde neexistuje sudca, ktorý by nebol vo veci zaujatý. ...

Sťažovateľ trvá na tom, že objektívna námietka porušenia nestrannosti je dôvodná. Dôvodnosť námietky porušenia nestrannosti je závažne podporená tiež tým, že:

a) pomer sudcu k veci, ktorý má za následok jeho zaujatosť, v danej veci vyplýva aj z právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci, pretože môže byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý vo svojich právach (ust. § 22 zákona č. 514/2003 Z. z.);

b) vylúčený je sudca aj preto, že získal o veci poznatky iným spôsobom, než z dokazovania na konaní (priamo výkonom funkcie sudcu na súde, ktorý škodu spôsobil);

c) do úvahy prichádza aj vzťah ekonomickej závislosti (zníženie rozpočtovaných prostriedkov súdu splnením povinnosti úhrady škody sťažovateľovi). ...

Sťažovateľ v spore vedenom pred okresným súdom žiada, aby súd rozhodol o povinnosti Slovenskej republiky uhradiť mu škodu, ktorá vznikla nesprávnym úradným postupom tohto okresného súdu. V spore bude nevyhnutné na základe vykonaného dokazovania posúdiť, či a akým spôsobom došlo k uskutočneniu nesprávneho úradného postupu, pričom pri danom právnom stave bude takéto posudzovanie uskutočňovať súd, ktorý nesprávny úradný postup vykonal a spôsobil ním škodu žalobcovi. V tomto prípade preto existuje legitímny dôvod pochybovať o nestrannosti okresného súdu, ako aj nestrannosti sudcov tohto súdu a to najmä preto, že:

a) Žalobca chce, aby v konaní boli vypočutý ako svedkovia sudcovia okresného súdu na ktorom došlo k vykonaniu nesprávneho úradného postupu, a taktiež aby ako svedok vystúpil pred súdom predseda okresného súdu poverený riadením súdu, ako aj podpredseda okresného súdu a to z dôvodu dlhého časového rozsahu zásahu, ktorý pokrýva obdobie, kedy boli do hodnoteného úradného postupu zapájaní všetci zamestnanci súdu. Preto rovnako tak do úvahy prichádzajú ako svedkovia aj vyšší súdny úradníci, či zamestnanci administratívy okresného súdu, ktorý nesprávny úradný postup uskutočnil. V prípade nevylúčenia okresného súdu z rozhodovania dôjde k ústavne neakceptovateľnej situácii, kedy budú proti sebe vypovedať sudcovia, ktorí zároveň pojednávajú rovnakú vec a síce sudcovia súdu, ktorý uskutočnil nesprávny úradný postup. V takejto situácii nie je možné rozumne predpokladať, že výpovede budú objektívne pravdivé, pretože sudca bude vypovedať pred kolegom sudcom, ktorý následne bude vypovedať pred ním o tej istej veci.

Následné reťazenie výpovedí v sporoch rovnakého druhu na tom istom súde nemôže priniesť zdanie o spravodlivom výkone súdnej moci. Sudcovia a zamestnanci súdu by mali nutne v sporovom konaní v pozícii svedka predsudky ktoré spochybňujú naplnenie požiadavky neustrannosti.

b) Na rovnakom mechanizme ako je opísaný pod písm. a) je založené spochybnenie zdania spravodlivosti v prípade výkonu dokazovania listinnými dôkazmi. Ak sudca bude vykonávať dôkaz listinou zo súdneho spisu (alebo súdneho oddelenia) kolegu a následne tento kolega bude vykonávať dôkaz listinou z jeho súdneho spisu (alebo súdneho oddelenia), pričom pôjde o spor rovnakého druhu, je zrejmé, že spravodlivé posúdenie nemožno predpokladať. Nemožno tiež predpokladať spravodlivé zadovážovanie listín zo súdneho oddelenia. ...

Vychádzajúc z vyššie uvedených východísk, sťažovateľ je toho názoru, že objektívna skutočnosť spočíva v tom, že majetková škoda a nemajetková ujma, ktorej náhrady sa sťažovateľ žalobou domáha, mala byť spôsobená rozhodovaním sudcu Okresného súdu Považská Bystrica, ktorý je miestom pôsobenia všetkých sudcov vykonávajúcich funkciu na tomto súde, pričom všetci sudcovia tohto súdu majú minimálne kolegiálny a väčšina isto i priateľský vzťah k dotknutému sudcovi, vytvára taký vzťah sudcov k danej veci, z ktorého možno vyvodit' dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti každého zo sudcov Okresného súdu Považská Bystrica. Žiaden zo sudcov Okresného súdu Považská Bystrica sa vzhľadom na dane okolnosti prípadu nemôže javiť v očiach strán ako nezávislý, pričom môžu vzniknúť dôvodné pochybnosti o ich nezaujatosti vo veci. Nemôže byť v súlade s ústavnou zásadou nezávislého a nestranného súdu, ak by spor o náhradu škody, resp. ujmy rozhodoval ten súd, ktorý sám mal svojím konaním žalovanú škodu spôsobiť.»

Vzhľadom na uvedené tvrdenia sa sťažovateľka v sťažnosti podanej ústavnému súdu domáha, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že uznesením krajského súdu sp. zn. 19 Co 23/2013 z 31. januára 2013 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. V dôsledku uvedeného sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd zrušil označené uznesenie krajského súdu a aby mu vec vrátil na ďalšie konanie

a rozhodnutie, aby jej priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 500 € a aby jej priznal úhradu trov konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľka sa súčasne sťažnosťou podanou ústavnému súdu domáha vydania dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť napádaného uznesenia krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného

orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Z obsahu sťažnosti sťažovateľky síce vyplýva, že namieta porušenie ňou označených základných práv a práv zaručených ústavou a dohovorom, k porušeniu ktorých malo dôjsť tým, že krajský súd uznesením sp. zn. 19 Co 23/2013 z 31. januára 2013 nevyhovел jej návrhu a z prerokovania ňou podanej žaloby na okresnom súde nevytlúčil všetkých sudcov tohto okresného súdu, avšak z obsahu uznesenia krajského súdu sp. zn. 19 Co 23/2013 z 31. januára 2013 vyplýva, že ním krajský súd nerozhodoval vo veci vylúčenia, resp. vo veci zaujatosti sudcov okresného súdu, ale rozhodoval ním vo veci súdneho poplatku za námietku zaujatosti.

Vzhľadom na uvedené zistenie o rozpore medzi obsahom napádaného uznesenia a odôvodnením sťažnosti, ktoré spolu nekorešpondujú, dospel ústavný súd k záveru o nedostatku príčinnej súvislosti medzi napádaným rozhodnutím krajského súdu a odôvodnením porušenia označených základných práv a práva zaručených v ústave a dohovore, a preto sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2014